

De Assyriologie herzien
Robert De Telder

Wettelijk depot: D/2012/Robert De Telder/Auteur, uitgever
Trefwoorden: Assyriologie, Geschiedenis, Bijbel
ISBN 9789402135725
NUR code: 703

© Gebruiksrecht: De lezer is vrij om mijn werk voor niet commerciële doeleinden te reproduceren en openbaar te maken, mits ongewijzigd en met bronverwijzing.

© Verantwoording beeldmateriaal:
Alle afbeeldingen behoren tot het ‘public domain.’ De auteur heeft zijn uiterste best gedaan alle bronnen te vermelden en verontschuldigt zich voor eventuele omissies.

Cover: De profeet Jona te Nineveh, tekening van Gustave Doré, (1832/1883), bewerkt door de auteur.

Tegen godloze mythes, verzinsels en andere fabels¹

¹ 1 Timoteüs 4:7, de bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de NBG-vertaling 1951, © Nederlands Bijbelgenootschap 1951.

Inleiding:

Met mijn eerder werk ‘Kronos’ en ‘Genesis versus Egyptologie’ bracht ik aan de hand van de Bijbel een herziening van de koningslijsten van Egypte op de tijdsbalk, met daarnaast al summier aandacht voor de Assyrische koningslijsten. Het is nu tijd om aandacht te besteden aan die andere peiler van de geschiedenis van het Nabije Oosten, namelijk de wetenschap met de naam: Assyriologie. Dit is belangrijk en een uitdaging want de Bijbelse chronologie werd via het werk van Thiele² aan de koningslijst-chronologie van Assyrië gekoppeld met enkele fundamentele chronologische problemen tot gevolg. Een voorbeeld zijn de chronologische gegevens van het Bijbelboek 2 Koningen hoofdstukken 17 en 18 betreffende de regeerperiode van koning Hizkia van Juda in relatie tot koning Hosea van Israël en de val van Samaria, die Thiele als laat en kunstmatig aan de Bijbel toegevoegd verklaarde, omdat ze niet pasten in het Assyrische chronologische model.

Heel wat seculiere onderzoekers naar een nieuwe tijdsindeling en ordening van de Egyptische koningslijsten in relatie tot Klein-Azië maken gebruik van de jaartallen geleverd door Thiele die de jaartallen van de historische boeken van de Bijbel herzien heeft en aan de Assyrische koningslijst gekoppeld. Bekende jaartallen zoals het jaar 1447 v. Chr. voor de Exodus uit Egypte, het jaar 722 v. Chr. voor de val van Samaria en 701 v. Chr. voor het veertiende regeringsjaar van Hizkia en de belegering van Jeruzalem door de Assyriër Sanherib, zijn het resultaat van het linken

² Edwin R. Thiele, *A Chronology of the Hebrew Kings*, 1977

van de Bijbelse chronologie aan de koningen van Assur en niet andersom. Koning Hizkia's regeringsjaren werden op de tijdsbalk door Thiele verankerd met de veronderstelde regeringsjaren van de Assyriër Sanherib en zo ook de regeringsjaren van koning Hosea aan die van de Assyriër Sargon II, die in tegenspraak met de Bijbel, volgens zijn annalen, Samaria innam en de tien stammen in ballingschap wegvoerde. De Bijbel leert dat de Assyriër Salmaneser verantwoordelijk was voor de val van Samaria, wat tevens het einde voor het tienstammenrijk betekende.

Telkens wordt door Bijbelonderzoekers voor de Assyrische gegevens gekozen en de Bijbelse historische boeken in twijfel gebracht of met enige verlegenheid voor een alternatieve chronologie gekozen alsof de Bijbelse chronologie geen eigen ijkpunten zou hebben. De wetenschap der Assyriologie zoals ze vanaf de negentiende eeuw beoefend wordt, heeft zo een groot gezag dat het zelfs nieuwe Bijbelvertalingen beïnvloed. Een voorbeeld zijn de Bijbelse Assyrische koningen Pul en Tiglath Pileser die volgens de Statenvertaling terecht twee onderscheiden koningen zijn maar in de nieuwe vertaling, NBG 1951 en NBV 2004, op basis van de Assyriologie als één en dezelfde koning vertaald worden. Daar waar de grondtekst wel degelijk 'en' heeft zoals de SV weergeeft. Hierna de betreffende Bijbelcitaten:

1 Kronieken 5:26 *Zo verwekte de God Israëls den geest van Pul, den koning van Assyrië, **en** den geest van Tiglath-Pilnéser, den koning van Assyrië, die voerde hen gevankelijk weg, te weten de Rubenieten, en de Gadieten, en den halven stam van Manasse; en hij bracht hen te*

Halah, en Habor, en Hara, en aan de rivier Gozan, tot op dezen dag. (Statenvertaling)

1 Kronieken 5:26 *wekte de God van Israël de geest op van Pul, de koning van Assur, **namelijk** de geest van Tillegatpilneser, de koning van Assur, en deze voerde hen weg: de Rubenieten, de Gadieten en de helft van de stam Manasse. En hij bracht hen naar Chalach, Chabor, Hara en de rivier van Gozan, waar zij zijn tot op de huidige dag. (NBG Vertaling 1951)*

1 Kronieken 5:26 *..Daarom zette de God van Israël koning Pul van Assyrië, **ook bekend als Tiglatpileser**, ertoe aan om hen als ballingen weg te voeren. Hij bracht hen naar Chalach, Chabor, Hara en de rivier van Gozan, en daar wonen ze tot op de dag van vandaag. (De Nieuwe Bijbelvertaling NBV)*

De Assyriologie

De Assyriologie is een wetenschap die teruggaat tot voornamelijk de negentiende eeuw. Het is een studie van het oude Mesopotamië of Tweestromenland. Aan de grondslag van deze wetenschap liggen de vele tienduizenden kleitabletten beschreven met spijkerschrift, die sinds de negentiende eeuw in het gebied opgegraven werden. De ontcijfering van deze teksten, in hoofdzaak geschreven in het Soemerisch en Akkadisch, maakte dat deze oude geschriften opnieuw tot leven kwamen. Het was in de eerste helft van de twintigste eeuw, na de nederlaag van Turkije in de Eerste Wereldoorlog, dat het gebied nu onder Brits bestuur, voor archeologen echt toegankelijk werd. De grote vondst was **de**

koningslijst van Khorsabad. Een bijna volledige lijst van Assyrische koningen kwam daar van onder het zand te voorschijn en werd astronomisch via een vermeende zonsverduistering over Nineveh in 763 v. Chr. verankerd op de tijdsbalk.

De eerste wetenschappers zoals o.a. de Brit Rawlinson hanteerden de Bijbel om de link met Assyrië te maken. Op deze manier raakte de wereld van de Assyriërs in de academische belangstelling. De heer Henry Creswicke Rawlinson lag met zijn studie aan de basis van de definitieve ontcijfering van het spijkerschrift en was verantwoordelijk voor de eerste publicaties in de Assyriologie.

De ontdekking van een nieuwe taal in de spijkerschrifttabletten, het Soemerisch, zorgde zelf voor een eerste afsplitsing, de Soemerologie. De steeds betere kennis van de talen geschreven in het spijkerschrift liet nu ook gevorderde literatuurstudie toe en gaf een gedetailleerde kijk op de mythologie van het oude Mesopotamië. Bij het lezen van elke tekst werd steeds duidelijker dat de Mesopotamische leefwereld en deze van de Bijbel nauw met elkaar verbonden waren. Veel literaire thema's bekend uit de Bijbel bleken ook aanwezig te zijn in vaak veel oudere gedateerde spijker-schriftteksten. Talloze Europese en Noord-Amerikaanse universiteiten en musea richtten onderzoekscentra op en de dode talen het Oude Nabije Oosten werden gedoceerd aan studenten.

Gevolgen voor de Bijbelse chronologie

Van groot belang voor de studie der chronologie was de datering van de gevonden Assyrische koningslijst aan de hand van een genoteerde zonsverduistering over Nineveh in

763 v. Chr. in het tiende regeringsjaar van Assur Dan ten tijde van het eponiem van Bur Sagale. Een eponiem zou dan een ambtenaar voorstellen naar wie een bepaald jaar genoemd werd met af en toe in de Eponiemlijst een belangrijke gebeurtenis vermeld zoals bijvoorbeeld een zonsverduistering. Eponiemlijsten zijn samengesteld vanaf 892 tot 648 v. Chr., een belangrijke periode eveneens in de geschiedenis van de koningen van Israël en Juda. Het Assyrische ankerpunt voor de gehele lijst werd het jaar van de zonsverduistering in 763 v. Chr. Al de andere vermelde gebeurtenissen en regeringsjaren van koningen werden aan de hand van deze datum op de tijdsbalk verankerd. Zo vond men een Assyrische vermelding naar een veldslag bij Karkar tussen Assyriërs en een geallieerd leger van Klein-Aziatische vorsten, in het zesde regeringsjaar van Salmaneser III zoals vermeld in het eponiem van Daian-Assur en gedateerd in 853 v. Chr. De Assyriërs claimen hier tegen o.a. Achab van Israël gestreden te hebben. Twaalf jaar later in 841 v. Chr., vermelden de Assyriërs schatting ontvangen te hebben van Jehu van de dynastie van Omri van Israël. Een ander belangrijk jaartal werd 701 v. Chr., het jaar waarin de Assyriër Sanherib vermeld dat hij in zijn derde campagnejaar tegen Hizkia van Juda, in diens Bijbelse veertiende regeringsjaar, optrok.

Voor de Bijbelse archeoloog en geleerde Edwin R. Thiele (1895/1986) waren dit drie ankerjaren om de Bijbelse koningen van Israël en Juda met Assyrië te verankeren. Zijn werk *“The Mysterious Numbers of the Hebrew Kings”* wordt tegenwoordig algemeen beschouwd als de definitieve Bijbelse chronologie en vindt men in menig Bijbels atlas en

naslagwerk terug. **Thiele verkorte de regeringsduur van bepaalde koningen van Juda en Israël om deze te laten passen in het Assyrische tijds kader.** Met het inkorten van sommige regeerperioden van Israëlitische koningen verdedigde hij de zogenaamde ‘dual dating’ en paste het enkele malen toe, ook daar waar de Bijbel niet expliciet duidelijk over is. Om de val van Samaria, in het negende regeringsjaar van Hosea, (in de Bijbel contemporain met het zesde jaar van Hizkia van Juda), te laten passen met de Assyrische gegevens betreffende Sargon II, verkondigde hij dat de Bijbelse gegevens van 2 Koningen hoofdstukken 17 en 18 foutief waren, als laat en kunstmatig aan de Bijbel toegevoegd, en dus niet door God geïnspireerd. Hierna het betreffende citaat:

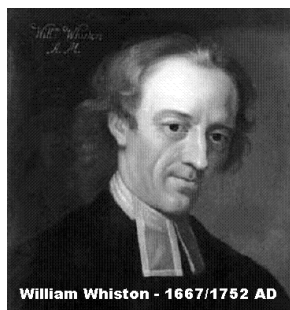
2 Koningen 18:9 *“In **het vierde jaar van koning Hizkia** – dat is **het zevende jaar van Hosea**, de zoon van Ela, de koning van Israël – trok Salmanassar, de koning van Assur, op tegen Samaria en sloeg het beleg ervoor. 10 Men nam het in na verloop van drie jaren; in **het zesde jaar van Hizkia** – dat is **het negende jaar van Hosea**, de koning van Israël – werd Samaria ingenomen. 11 De koning van Assur voerde Israël in ballingschap naar Assur en bracht hen naar Chalach, Chabor, de rivier van Gozan en de steden der Meden, 12 omdat zij niet hadden geluisterd naar de HERE, hun God, maar zijn verbond hadden overtreden: al wat Hij aan Mozes, de knecht des HEREN, had geboden; zij hadden er niet naar geluisterd en het niet gedaan.”*

Thiele had dus niet als vertrekbasis dat de Bijbel door God geïnspireerd is en historisch correct. In mijn werk ‘Genesis

versus Egyptologie' toonde ik al aan dat als een gevolg van Thiele's verkorten van de regeerperioden van de koningen van Juda en Israël, er een verschil bestaat van acht tot vijftiendertig jaar tussen de normale regeerperiodes van de koningen van Juda en Israël en de nu algemeen aanvaarde revisie van Thiele. Het veertiende regeeringsjaar van Hizkia van Juda valt bij Thiele in 701 v. Chr. en dit op basis van zijn verankering met de Assyrische gegevens, of althans zoals ze geïnterpreteerd worden. In mijn model valt het veertiende regeeringsjaar van Hizkia in 709 v. Chr. en dit op basis van het vermelding van een sabbatsjaar gevolgd door een jubeljaar bij de profeet Jesaja, naar de bevindingen van William Whiston.

Wat zegt de Bijbel?

Met mijn boek KRONOS lanceerde ik een nieuwe chronologie van de koningen van Israël en Juda op basis van de sabbat- en jubeljaartelling volgens Whiston. Om geschiedenis te schrijven heb je ankerpunten nodig. Dit zijn punten in de geschiedenis waarvan je zeker kan zijn dat ze op een bepaald - vaststaand - tijdstip hebben plaatsgevonden. William Whiston, tijdgenoot en vriend van Newton, schreef het boek "A New Theory of the Earth (1696)". Hierin claimde hij dat de Bijbelse verhalen in overeenkomst zijn met wetenschappelijke feiten die een historische basis hebben. Hij gebruikte de jubeljaren van het Joodse volk als een soort ladder om in de geschiedenis af te dalen. In totaal waren er

volgens Whiston³ **dertig jubeljaren** van 1395/1394 v. Chr. tot 27/28 AD, het jaar dat Jezus het ‘aangename jaar des HEREN’ uitriep en zich als Messias bekendmaakte. Hierna een opsomming van alle jubeljaren. Begin sabbatjaartelling: 1443 v. Chr.

Aantal en jaartallen v. Chr.:

	Historische periode:
1. 1395/1394	Richter Othniël
2. 1346/1345	Ruth 6:6
3. 1297/1296	Richter Ehud
4. 1248/1247	verdrukking Jabin
5. 1199/1198	Richter Thola
6. 1150/1149	verdrukking Ammon
7. 1101/1100	Richter en profeet Samuël
8. 1052/1051	Saul
9. 1003/1002	Salomo
10. 954/953	Rehabeam
11. 905/904	Josafat
12. 856/855	Joas
13. 807/806	Amazia
14. 758/757	Uzzia
<u>15. 709/708</u>	<u>Het 14de jaar van Hizkia</u>
16. 660/659	Manasse
17. 611/610	Josia - Val Nineveh
<u>18. 562/561</u>	<u>Het 37ste jaar van Jojachin</u>
19. 513/512	Haggai
20. 464/463	Ezra
21. 415/414	Nehemia

³ JOSEPHUS Complete Works, Translated by William Whiston, A.M., Appendix Dissertation V

22.	366/365	Perzische periode
23.	317/316	Griekse periode
24.	268/267	Griekse periode
25.	219/218	Griekse periode
26.	170/169	Griekse periode
27.	121/120	Makkabeeën
28.	72/71	Makkabeeën
29.	23/22	Hongersnood Herodes
30.	27/28 AD	Jezus de Messias

Het jaar 27/28 AD was een jubeljaar! De gebeurtenissen van Lucas hoofdstuk 4 moeten met dit verkregen jaartal verankerd worden.

Lucas 4:14-21

*“En Jezus keerde in de kracht des Geestes terug naar Galilea. En de roep over Hem ging uit door de gehele streek. En Hij leerde in hun synagogen en werd door allen geprezen. En Hij kwam te Nazareth, waar Hij opgevoed was, en Hij ging volgens zijn gewoonte op de Sabbatdag naar de synagoge en stond op om voor te lezen. En Hem werd het boek van de profeet Jesaja ter hand gesteld en toen Hij het boek geopend had, vond Hij de plaats, waar geschreven is: De Geest des HEREN is op Mij, daarom, dat Hij Mij gezalfd heeft, om aan armen het evangelie te brengen; en Hij heeft Mij gezonden om aan gevangenen loslating te verkondigen en aan blinden het gezicht, om verbrokenen heen te zenden in vrijheid, om te verkondigen **het aangename jaar des HEREN**. Daarna sloot Hij het boek, gaf het aan de dienaar terug en ging zitten. En de ogen van allen in de synagoge waren op Hem gericht. En*

Hij begon tot hen te zeggen: Heden is dit Schriftwoord voor uw oren vervuld.”

Het is met het voorlezen van dit Jesaja-gedeelte, om aan gevangenen loslating te verkondigen en om verbrokenen heen te zenden in vrijheid, dat Jezus Zich in Nazareth bekendmaakte als de door de profeet voorzegde Gezalfde of Messias die komen zou. Hij riep daar het begin van ‘het aangename jaar des HEREN’ of Jubeljaar uit. Het was het dertigste jubeljaar sinds de inname van Kanaän door Jozua wanneer de sabbatjaartelling begon. Het sabbat- en jubeljaargebod voor Israël vinden we in het Bijbelboek Leviticus hoofdstuk 25. Alle zeven jaar moest alle landbouwgrond een vol jaar rusten. Er mocht niet gezaaid worden! De God van Israël beloofde in het zesde jaar overvloed te geven, zodat er geen tekort zou zijn. Het jubeljaar volgde op zeven maal zeven sabbatjaren. Tijdens het negenenveertigste jaar begon met de Grote Verzoendag (Jom Kippoer) het jubeljaar, dat dus van september/oktober tot september/oktober van het volgende jaar liep. De sabbatjaren daarentegen liepen ieder zevende jaar **zonder onderbreking van nisan tot nisan** ofwel maart/april tot maart/april .Bij de aanvang van het jubeljaar werd vrijheid uitgeroepen voor alle knechten en gingen verloren eigendommen terug naar de oorspronkelijke eigenaars.

“Dan zult gij bazuingeschal doen rondgaan in de zevende maand op de tiende van de maand; op de Verzoendag zult gij de bazuin doen rondgaan door uw ganse land. Gij zult het vijftigste jaar heiligen en vrijheid in het land afkondigen voor al zijn bewoners, een jubeljaar zal het voor u zijn, dan zal ieder van u tot zijn bezitting en tot zijn geslacht terugkeren. Een jubeljaar zal dit vijftigste jaar voor u zijn, dan zult gij niet zaaien, en wat dan vanzelf opkomt zult gij niet oogsten en dan zult gij de ongesnoeide wijnstok niet aflezen. Want het zal u een jubeljaar zijn, heilig zal het u zijn; van de akker zult gij eten wat hij opbrengt. In dit jubeljaar zal ieder van u zijn bezitting terugkrijgen...”

Leviticus 25:9-13

Het woord ‘jubel’ is een vertaling van het Hebreeuwse ‘jovel’ wat ramshoorn betekent. Israël heeft zich in de oudheid zelden aan het jubeljaargebod gehouden. Er zijn in de Bijbel weinig verwijzingen naar een effectief jubeljaar te vinden. Dat ze niettemin een realiteit waren en door een religieuze minderheid onderhouden werden heb ik in Kronos aangetoond. Opmerkelijk is dat, wanneer de Babylonische vorst Evil Merodach, de zoon van Nebukadnezar, bij zijn troonsbestijging in 562 v. Chr. Koning Jojachin van Juda uit zijn gevangenis verlost, het een jubeljaar blijkt te zijn geweest. Een vingerwijzing Gods dat Hij wél rekening houdt met het jubeljaar - gebod. De Babylonische Ballingschap was trouwens een straf voor het niet houden van het sabbatjaargebod! Het feit dat het zevenendertigste jaar van Jojachin 's ballingschap gelijk is aan een jubeljaar kan geen toeval zijn en is een bewijs dat de berekeningswijze van Whiston correct is. Dit resulteert in het jaar 709 v. Chr. voor

het veertiende jaar van Hizkia als een jubeljaar. De profeet Jesaja is hieromtrent zeer duidelijk:

"En dit zal u het teken zijn: gij zult dit jaar eten wat vanzelf opkomt en in het tweede jaar wat nawast; maar zaait in het derde jaar en oogst, plant wijngaarden en eet de vrucht daarvan.." Jesaja 37:30

Vanaf deze Bijbelse chronologische ankerpunten heb ik in mijn boek Kronos de koningslijst van Juda en het tienstammenrijk verankerd en op de tijdsbalk gerangschikt. Vanuit de jubeljaarberekening van Whiston kan nu ook een definitieve exodusdatum berekend worden namelijk: het jaar 1483 voor Christus. Voor de goede orde geef ik hierna mijn chronologische herziening van de koningen van Israël en Juda:

Het verenigd koninkrijk:

Voor Christus:

1087/1047 **SAUL**
1047/1007 **DAVID**
1007/ 967 **SALOMO**

967: Splitsing van het Verenigd Koninkrijk

De koningen van Juda

967/949 **REHABEAM** 1 Kon. 14:21 Troonjaar,
regeerde zeventien jaar
950/946 **ABIAM** 1 Kon. 15:1-2 Troonjaar,
regeerde drie jaar
948/906 **ASA** 1 Kon. 15:9-10 Troonjaar,
regeerde eenenveertig jaar
906/880 **JOSAFAT** 1 Kon. 22:41 Troonjaar,